

טורי בר-טוב טוביה

5075159

בן שפרה ועזרא

נולד ב- י"ח חשוון תשל"ד 13.11.1973

התגייס לצה"ל ב- 18.3.1992

שרת בגדוד "ניצני הגולן" (בא"ח 1)

נפל ב- י"ח חשוון תשנ"ג 14.11.1992

בעת מילוי תפקידו.

בר-טוב, טוביה

בן שפרה ועזרא. נולד ביום י"ח בחשוון תשל"ד (13.11.1973) בבני ברק. את לימודיו החל בבית-הספר היסודי 'שארית ישראל' בפתח תקווה. למד בחטיבת הביניים 'נחלים' והמשיך לימודיו במגמה ריאלית בשיבת 'אור ציון' שבמרכז שפירא, בה סיים את לימודיו. בהיותו בכיתה י' הקים את סניף בני עקיבא ביישוב חשמונאים ובמשך שנים, עד סמוך לגיוסו, עסק בריכוז הסניף ובהדרכת בני נוער. טרם גיוסו עבר טוביה

מבדקי טיס ומבדקים לקורס חובלים בחיל-הים.

באמצע מרס 1992 גויס לשירות חובה בצה"ל. הוא הלך לצבא עם רצון עז להיות חלק מחבורה מובילה. עבר גיבוש לקורס חובלים ובסופו התנדב ליחידת עילית. מטלות רבות העמים על עצמו, בלט כמי שאינו מתפשר ושואף לשלמות והישגיות בכל דבר. מפקדו העיד עליו, כי היה חייל בעל רמה אישית גבוהה, נתונים גבוהים, ושימש דוגמה לחיילים רבים. אמביציוזי, פרפקציוניסט, כך אמרו עליו. ביטוי עז ניתן לכך כאשר היה מוכן לעצור את התקדמותו ולרדת שלב, בתנאי שתניתן בידו האפשרות לנסות שוב להצטרף ליחידה הקשה ביותר והטובה ביותר. חבריו תיארו אותו כבחור פתוח, מיוחד, כריזמטי ועצמאי, אינטליגנטי, חבר טוב, מעודד ואהוב על כולם. הוא גילה עניין בתחומים רבים.

ביום י"ח בחשוון תשנ"ג (14.11.1992) נפל בעת מילוי תפקידו. הוא הובא למנוחת-עולמים בבית-העלמין הצבאי סגולה בפתח תקווה. הותיר אחריו הורים ושלושה אחים – חגי, רועי, וארז.

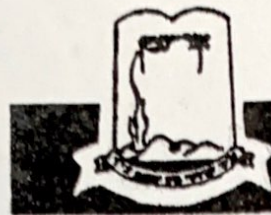
במכתב תחומים למשפחה השכולה כתב מפקדו: "כמפקד היחידה יצא לי להכיר את טוביה יותר מקרוב. הייתי מעורה בתחושותיו ובהלך מחשבותיו. הוא הצטייר בעיני ובעיני חבריו כאדם חזק, שאינו נרתע מהתמודדות. בפן המקצועי הפגין טוביה יכולת רבה, ובעיקר בתחום הקליעה, בו היה מוביל ויכולתו עלתה במספר רמות על האחרים. בחיי היום-יום בלט כאדם חברותי שהיה מוכן להגיש עזרה לחבריו בכל עת, וכבעל ניסיון תמך בהם במצבים הקשים".

הוריו תרמו לזכרו ארון קודש וספרייה תורנית לבית-הכנסת ביישוב חשמונאים, ספרייה תורנית לשיבת אור עציון, שבה למד, וכן חדר עיון וזיכרון בסניף בני עקיבא ביישוב.

„בני היקר, גלה לי את סודך, האם
אתה באור או בעלטה. האם שם
בשמיים טוב לך או רע? ואיך אוכל
לעזור לך כשאני עדיין על האדמה?
האם אתה מתגעגע, האם אתה אוהב?
האם אתה זוכר אותנו - בשמחה
ובכאב? תן לנו אות - עשה לנו סימן,
חזק את אמונתנו שאתה אתנו כאן.”

מעצת אזוריות שפיר

אור-עציון

ישיבת בני עקיבא

מרכז שפירא - פיקוד-11547

תעודת סיום

2512

נל'

022512685

ז.ז.

בר-סוב סוביה

הוצאת

סיים חזק לבואו התכונות בשיבתנו

במסלול העיוני במבנה ריאלית פיסיקלית

תשב"א

בשנות

Handwritten signature

הרב יעקב נחיה

מנהל התוכן

הרב דוסף כפיר

המחנך

הרב חיים דרוקמן

ראש הישיבה

תמוז תשנ"א

תאריך

"נר לרגלי דברך ואור לנתיבות"

תהילים קס"א

בני

לדבר על בן בעבר
ולהרגיש פתאם. זה נגמר
ילדות ובגרות נקטעו נמחקו
רק התחילו ובאמצע הלכו

לדבר על בן בעבר
כאשר בלב לא נגמר
כי בחלום הוא מופיע
תמיד הלילה הוא מגיע!

דמותו חיה ממש נושמת
אלי במילים היא לוחשת
אולי לאחרים זה עבר
אבל לנו זה לא נגמר!

הזכרונות נותנים חיים לעבר
הדמות מקבלת הוד והדר
הדמות שלקחנו אותה שגרתית
הופכת בלב להיות אגדית

ובאגדה שלי הוא אביר
וזכרו אתי חי וכביר
טוב לי בחלום שלי ובאגדה
רק בהם אמצא את המנוחה!

טוביה היקר!

גם היום מול הנייר אוחז קולמוס נהלם אני דום ואין בי היכולת לכתוב עליך כאחד האדם.

אף כי זכרוני מלא בחוויות וטרגדיות רגעי ששון ונגוה משותפים איני יכול לפרוט זאת למילים.

ממשחקי השחמט ועד לטיולים מפלוסופיה עד אסטרופיסיקה וזכרונות אלו הינם כאגרת ככל שתגלול אותו יתגלו בפניך זכרונות חדשים ואינך יודע היכן הסוף.

אם כן אנה אני בא ומה אכתוב הלא כעץ ארז ניצבת וכוח וגבורה הפגנת כלפי כולם הן מהפן הוונטאלי וכן בפן הפיס? לא זקוק לעזרה אך עוזר לכולם מדריך ומורה ואני חייב לציין אם לא מעט רעיונות חדשניים ומוזרים.

אולם ארז הוא סה"כ סוג של עץ ואתה טוביה כאחד האדם תולעת קטנה חוררה את לב הארז את ליבך שלך טוביה. יהיו האשמים אשר יהיו קטנים הם ושפלים לנוכח עולמנו הגדול כתולעת ורימה. אך כתולעת חסרת הפשרות ונטולת הרגשת החודרת פנימה אט אט אך בעקביות ובאכזריות ללא אפשרות מצד העץ לבלום ולהדוף והכל שביכולתו זה לעמוד במקומו בעמידתו האיתנה כאלו כלום לא קרה ולקוות שהסערה תחלוף אך סערה זו לא חלפה. ותולעת זו פוררה את לבך אט אט עד שכל הארז קרס נפל לו.

טוביה, בחברות בינינו היה גם תחרותיות מסויימת תחרות בונה תמיד לשאוף ליותר לדעת יותר כדי לחדש לשני להצליח יותר כדי להראות לשני, ודווקא בשבת האחרונה שנפגשנו ספרת לי שכבשת עוד פסגה ושרוצים לתת בידך מרגמה 60 ואני מעט מאחור שמח בשמחתך אולם על התחרותיות בינינו הגיע הקץ. גודם זר אכזר ומנוכר שם את הקץ לשאיפות, שינה את כללי המשחק ואת התנאים וגרם לך לבצע את הגרוע מכל חבל שככה הם פני הדברים מאחר שבטוח אני שהינו יכולים להמשיך להרקייע שחקים ולכבוש שיאים שנינו ביחד וכל אחד לחוד. אולם עתה כשנשארת לבד אנסה אני להמשיך לכבוש שיאים כבעבר שחלקם עדיין בעזרתך ולמענך.

ידידך ורעד
איתן שחרור

"חילד איננו ואני אנה אני בא"

הגורם הרגיל לחובבות היחיד, הינו הצורך והאילוץ. אולם התפיסה, שהיחיד הוא איבר מהגוף מלמדת, שהקשר בין היחיד לחברה, הוא קשר איכותי פנימי. לכן, לא יוכל היחיד להתעלם מקשר זה. טוביה חברנו, לא התעלם מקשר איכותי פנימי זה. הכרותנו הראשונה היתה בליל שבת, בטרם התגבשנו לחברת הנוער של הישוב. טוביה הוכיח כושר מנהיגות וארגון מהיר. התגבר על מכשול היותו "בן-אדם חדש בחברה חדשה". דירבן אותנו המבוגרים, להמשיך לפעול. להתגבש יחדיו למרות ההלם שקיבלנו כולנו בכניסה למקום מגורים חדש. מפעולותיו בליל שבת תמיד למדנו דבר מה חדש באווירת רב שיח פורה ומלא עניין. חשנו חוכמת חיים, אכפתיות ולב טוב שהקדיש לכל אחד ואחד.

"לכל יחיד סגולה משלו, יקרת המציאות, שאינה נודעת זולתו. לכל איש בשורה ייחודית להעבירה, צבע מיוחד להוסיפו למיגוון הקהילתי. אדם בודד המצטרף לקהילה מוסיף מימד חדש לתודעה הציבורית, תרומה בלעדית משלו. הוא מעשיר את הציבור מבחינה קיומית ואין לו תמורה. היהדות התבוננה תמיד ביחיד משל היה עולם קטן. אם מותו של היחיד כלה ועבר עולם קטן זה. נפער חלל, שאיש זולתו לא יוכל למלאו".

מדברי הרב סולובייצ'יק

תמיד נכח בטיולים ובפעילויות של חבריו לישוב, לישיבה ובאופן עצמאי. הכיר את הארץ היטב, שמענו על כך בסיפורי חוויות שנהג לספר. על אף תחביביו בטיולים, הצטיין בלימודיו. היו פעמים ששמענו שנבוכו מוריו. טוביה התמיד בלימוד החברותא עם בוגרי הישיבה הגבוהה למרות גילו הצעיר. פער הגילים (7 שנים) לא הורגש כלל.

"ובעת רחמים, בין השמשות,
שיחי ואגל לך סוד יסורי:
אומרים, יש בעולם נעורים -
היכן נעורי?"

ח.נ. ביאליק

בס"ד מוצש"ק ויקהל פקודי התשנ"ג

לכבוד משפחת בר-טוב הי"ו

הכרתי את טוביה עוד בזמן לימודי בפנימיה ובישיבה. הינו יחד באותה מסגרת 4 שנים. אני זוכר ביחוד בכיתה י' הינו אפילו באותו הדר בפנימיה איזה מריבות היו לנו מי ישטוף את החדר, כלילה דיב מי יכבה את האור. אני בד"כ הייתי ישן מוקדם וטוביה תמיד היה עושה איזה משהו יותר מאוחר וגם אחרי כיבוי האור הינו ממשיכים לצחוק אחד על השני עד שהינו נרדמים ובבוקר עד שהינו מעירים את טוביה כמעט כל הכיתה היתה עוברת בחדר שלנו לפני שירדו לתפילה. אני זוכר שטוביה היה בחור מאוד משקיע היה אפשר לראותו אותו דץ גם כשלא היו מדסים או עושה בחדר שכיבות שמיכה וכדומה.

דבר שהיה מפתיע אותי אצל טוביה ז"ל שלפעמים היתי רואה שהוא לא נמצא בהרבה שיעורים בנושא מסוים (ובטח בזמן זה ישן או חיזר אחר בעלי חיים זוחלים) ואחרי איזה תקופה שהיה מבחן היה מופיע איזה ציון בין הגבוהים ליד שמו. בשנתיים האחרונות לא היה בחדר שלי אבל גם בישיבה אני זוכר את החדר שלו הכי מבולגן ורועש ולא רק בגללו גם בגלל החברים שהיו איתו בחדר. בחדר הזה כמעט תמיד היה אור אפילו בשעות הלילה המאוחרות ונשמעו משם קולות צחוק, שירה או מוסיקה.

כשהגעתי לגולני די מבודד מיד חיפשתי משהו מוכר ולהפתעתי פגשתי בטוביה, בהתחלה לא הבנתי מה הוא עושה שם שכן הוא התגייס לפני ולא לגולני אבל אחרי הסיפורים שלו הצפויים על היותו ביחידות יותר מובחרות כצפוי הבנתי שגולני זה טרף קל עבורו אז רק קרש קפיצה ליחידה יותר מובחרת וזעירה.

הרבה מחברי המחלקה החזיקו מטוביה הוא תמיד הצטייר בעינינו כדמות יותר מבוגרת ובעלת נסיון שעבר הרבה דברים וחלק לקח ממנו את הכוח לעמוד בשעת לחץ בעיקר בצד הפיזי.

טוביה כשונה מאחרים תמיד הסתכל צעד קדימה, בעוד הרבה היו מיואשים מהמצב בטירונות אני זוכר את טוביה מדבר קצת שונה על קורס פיקוד וכו'.

כשהשם טוביה עלה במחלקה נרדפו לזה כינויים על אדם ש"לא נשבר" וש"הכל קטן עליו", וכו'.

זכור לי במיוחד לפני שירדנו לשטח בשלב ב' של הטירונות טוביה הכין את כל הפק"לים ודיגם את הארגז של המחלקה בצורה יפה ביותר שאפילו הסגל של המחלקה התלהב מהרעיונות שהיו לו בנושא זה.

קשה לי להזכר בעוד דברים שקשורים בטוביה אבל גם היום תמיד מוזכרים במחלקה משפטים שמזכירים את טוביה ואת חסרוננו במחלקה ביחוד בנושאים שטוביה היה מוביל בהם.

"חבל על דאבדין ולא משתכחין"

חברו אחיד בריבס

טוביה

טוביה הגיע אלנו, לישיבת אור עציון בתחילת כיתה ט'. מהר מאד הרגישו כולם שטוביה איננו עוד תלמיד אחד בין שאר התלמידים אלא בחור מיוחד באופיו, בגישתו ובבגרותו. הוא כלט בהערותיו החריפות במהלך השעורים, בשאלותיו הנוקבות בנושאים המועלים בכיתה ועל סדר היום. לאחר זמן קצר ראיתי שכדי לספק את רמתו הלימודית ויכלתו האינטלקטואלית עלי להטיל עליו מטלות מיוחדות, עבודות מעמיקות שעליו להתמודד איתם בזמן ששאר הכיתה עוסקת בענייניה הרגילים. לצורך זה יצרתי קבוצה קטנה של תלמידים שנתבקשו ללמוד בחברותות בלימוד עצמי נושאים שונים. (לאחר שנים מספר סיפר לי טוביה שרק הוא והבר שלמד עמו עמלו ברצינות על הנושאים שנתתי להסואילו שאר התלמידים נעזרו בעבודותיו).

תחום נוסף שבו כלט טוביה היה שאיפתו לצדק, הדבר בא לידי ביטוי בכמה תחומים:

(א) מספר פעמים, לאחר שנאלצתי להעניש תלמידים, היה ניגש אלי טוביה בצד לללא ידיעת חבריו ושאל אותי: "תסביר לי, למה הענשתי אותך?" או: "זה לא צודק להעניש עונש כזה לבחור, הרי הוא בדרך כלל בסדר" ועוד שאלות ותמיהות דומות. לתשובותי הוא היה מקשיב אבל לא היה מותר עד שהבין את הטעם לאמצעים שננקטו נגד חברו. טוביה היה יכול להתווכח שעות על אי צדק או הצדק שנעשה לחברו. כאשר הדברים נגעו אליו אישית, כמעט תמיד, הוא עשה את המוטל עליו ורק לאחר מכן בא לדון אם העונש שהוטל עליו אכן צודק או לא.

(ב) נושא הצדק בתורה, הגמול ומוסר חכמי ישראל היה חשוב לו מאד. הוא עלה לישיבת ההסדר פעמים רבות ושאל את הלומדים את שאלות המוסר המציקות לו, וגם שם לא ויתר עד שקיבל תשובות המניחות את דעתו. הוא היה ניגש לכל מיני אנשים ושאל אותם את שאלותיו למרות שלא הכיר אותם אישית אלא רק שמע עליהם ורצה לדעת את דעתם בנושאים העומדים בדומה של עולם.

אהבת בריות מיוחדת היתה בו בטוביה, הוא לא הבין מעולם מדוע אין מי שעוזר לחלשים, ובמיוחד כלט הדבר באהבתו לילדים. כשהגיעה הבשורה המרה על נפילתו של טוביה, אמר בני הגדול (בן 8): "אני זוכר איך טוביה היה מרים אותי על הכתפים, איך הוא היה משחק איתי ומשתולל איתי". בכל הפעמים שבהם דיברנו לאחר שנולד אחיו הוא היה מספר לי בחדוה ממש על כל שלב בגדילתו. הוא תמיד היה מדגיש לי כמה הוא משקיע באחיו הקטן וכמה הוא נהנה לראות כיצד אחיו לומד ללכת, לדיבר ואת כל שאר שלבי הגדילה. השמחה מכל שלב בהתפתחותו של אחיו ומכל צעד בחייו ביטאה את אהבתו הגדולה לבני אדם.

הקשר עימי היה חשוב לטוביה כל השנים, גם שלמד אצל מחנכים אחרים ובמיוחד לאחר שעזב את הישיבה התיכונית. בכל הזדמנות היה נהנה לשבת ולדבר עמי לספר מה קורה לו וללשתף אותי בהשגיו

ובתוכניותיו. הוא אהב לשבת ולשוחח 'סתם' על כל מיני נושאים וזאת מכיוון שנהנה מאוד מעצם הקשר עם סוגים שונים של בני אדם.

לכסוף אני רוצה להוסיף נקודה אחת במהותו של טוביה הנקשרת בין כל הדברים שנכתבו במאמר הצחה זה.

השאיפה לשלמות היתה החוט המקשר בין כל הדברים. שאיפתו לשלמות היתה כזו שאם בחר בדבר עשה אותו במסירות בלתי רגילה. אם לקח על עצמו ללמד חברי חילי שלחבר לא היתה מנוחה עד שלא ישבו ללמד ברצינות ורק לאחר טוביה נוכח שעשה את המקסימום הניתן היה 'מוותר' לחברו. בשמינית החליט טוביה לעבור את בחינות הבגרות כמו שצריך. הוא ישב ולמד ושיפר את הישגיו בצורה שאף אחד לא האמין. השינוי נבע מכך שטוביה החליט שאם כבר נבחנים בבחינות בגרות, למרות שלדעתו זה משעמם, הרי שנבחנים בצורה המושלמת ביותר. כאשר החליט טוביה ללמד את אחיו הקטן לרכב על סוס הוא עשה זאת במסירות המכטימלית שהיה יכול. וכאשר החליט להיתגייס לצבא הוא עשה כל שביוכלתו כדי להגיע ליחידות הקשות ביותר ולהצטיין בהם.

עם כל הקושי שבדבר טרח טוביה ובא מהצבא ביום הכיפורים האחרון להתפלל בישיבה. הוא ויתר בכך על המפגש עם הבית כי בכך הוא חש שעליו לבטא בשלמות את עצמו של יום הכיפורים, ואפילו אם זה במחיר ויתור על מנוחה בבית ופגישה עם המשפחה. יום הכיפורים, בשביל טוביה היה מושלם רק בין כותליה של הישיבה.

בזכות שאיפתו זו לשלמות הספיק טוביה לעשות הרבה דברים בחייו הקצרים. דברים שעדיין איננו יודעים על כולם, והרבה אנשים אינם מספיקים לעשותם במהלך שנות חיים.

תהא נשמתו צרורה בצרור החיים

א מ י ר ו ר ד
מחנך בישיבת אור עציון

הרב סולובייצ'יק בספרו "על התשובה" כותב:
 "... מכאן היסוד לאבילות המתבטאת בקריעה על המת שהיא מן הקרעים שאינן מתאחזין, יען כי מה שאבד עם מותו של אדם, כל אדם, הוא קרע שאינו מתאחה, אבידה שאינה חוזרת..."

איבדנו את טוביה - אדם חכם, הו כמה שהוא היה חכם. חסרות לי כ"כ השיחות איתו בהם הוא היה אומר לי דברים חכמים או מציג ענין מנק' ראות שונה ומיוחדת רק לו.

טוביה - אדם שלא ויתר עד שמצא אחרי התעמקות וחיפוש עקשני את הפתרון לשאלה סבוכה.

טוביה - אדם שנראה לא פגיע, גדול כזה ששום דבר לא שובר אותו התגלה לי לאחר מספר שיחות כרגיש. אדם שיכול מאוד להפגע משקר על חבר.

טוביה - ידיד אמת, שרבים צריכים ללמוד ממנו מידה זו.

טוביה - אבידה גדולה שאינה חוזרת.

רצוני לומר כי בשנה האחרונה, שנה בלי טוביה, לא שכחתי אותו, גם אם אתם לא שמתם לב לכך, גם אם אתם לא ידעתם. אני את טוביה לא שכחתי!

קשה להתרגל למציאות שבה טוביה איננו, קשה להסתגל לדעיון שטוביה לא יקפוז הערב לשיחה, שלא יבוא אלי בחיוך שובב עם דעיון לטיול שאף פעם כבר לא יתקיים שלא ארז מבוהלת בחשש שנכנס גנב או ה' יודע מה לבית שבו אני עושה בייביסיטר ואמצא שם את טוביה עומד שלי, שלא אכיר נחשים, עקרבים ושאר זוחלים לחיות בזכות האחד והיחיד - טוביה.

"איפה ישנם עוד אנשים כמו האיש ההוא?" איפה תמצאו אנשים כמו טוביה, אדם שהשתמש המון בשכלו, חקר בשכלו בעיות רבות אך היה גם דגיש, אהב לטייל והיה פתוח לשיר ולמעשה קצת שובב לפעמים.

יש לי עוד המון לומר, אך כפי ששמעתם לב קצת קשה לי להתבטא בכתב, אז כנראה מה שנותר לי כעת הוא הזכרון בלב.

צריכה אני לשרטט קווים לדמותו של טוביה לזכר אדם יקר שזכיתי להכיר, אדם שלימד אותי רבות ושהעניק לי את המתנה הנפלאה ביותר את עצמי.

טוביה

דמותך עולה לפני עם עיניך הכחולות הבהירות, עם מבטן שהיה בו שמץ ערמומיות, שמץ של עצבות עם פניך שהיה בהן תקיפות, שהיה בהן כל העת הבעה רבה.

בקשו ממני לשרטט מעט קווים מדמותך, האצליח? הרי ידעת והייתה כה הרבה, הרי נפשך כה מורכבת היתה?

אנסה, בתקוה בתקוה שהמעט יעיד על המרובה. שמילותיו הדלות יצליחו לגעת מעט בעושר ובנפתולי אשיותך.

נפשך מלאה סתירות וניגודים היתה, רגעים שחשבתי שמכירה אני אותך, שידעוטיך, בא זמן חדש, מוצאי שבת חדש שבמבט אחד, שבאמירה אחת הפיל את כל תבניות מחשבתי. זוכרת אני את האיפוק והשליטה העצמית, המדהימה לעיתים, וזוכרת אני את תאוצת הכמעט בלתי נשלטת, לטעום מטעמי החיים.

זוכרת אני את השכליות הקרה החדה שאפינה אותך, שכליות שפעמים רבות עמדתי חסרת אונים מולה. שפעמים הרחיקה ממך אנשים, מול רגש ואהבה גדולה שהיתה מתפרצת מתוכן לטבעי לאדם.

זוכרת כח עז עוצמה שהיתה במטך, במגען מול יכולתך להתמוסס כליל מול חיוך של ילד, מול צללים נוגים.

זוכרת אני את סקרנותך, את נפשך שביקשה לדעת עוד ועוד מרחבים, שביקשה לגעת בזר, שביקשה לעיתים לגעת בסכנה.

טוביה, לא פחדת מעולם להעז ולעמוד מול דעת אחרים על אף שלעיתים זה פגע בך, אף שידעת חוסר הבנה.

ידעתי את רצונך לשבור ולבנות כל העת, לעיתים מתוך שאלות קשות על העולם על החיים.

ידעתי וחשתי את השברים שנחו בתוכך.

ועתה אתה אינך, ומתנותיך שיכולתך להעניק לעולם, כבר לא ינתנו.

ואני שכתבתי מילים האם נגעתי מעט בך?

אולי במקום לכתוב צריכה הייתי לצלם את מבט עיניך מול לילי של ים, מול תשובות שלא סיפקו אותך, מול אדם נכה הישוב על כסא גלגלים. אך אתה לא כאן ומבט עיניך לא יחזור.

וגם אם אכתוב עוד אלפי מילים, לא אצליח לרדת ולבטא את מהותך, לא אצלתי זאת גם בחייד, על אף שניסיתי, ודאי שלא אצליח עם מותך.

ולמה בכלל להטריד את הישנים מתרדמתם?

נוח על משכבך, ולואי ומצאת מנוחה, ולואי ומצאת אור, אחרי עלטחו של עולם.

אפרת גלטר

חמוץ, תשנ"ג

כשהתגייס לצבא, אנו הבוגרים חשנו שפה משותפת בסלנג הצבאי. שמחנו לשמוע מחוויותיו הצבאיות. בעקבות נחישות ויוזמה - נשא על כתפו את המרגמה. על אף היותו עייף, התגבר כארי, העדיף לראות את החברה. המשיך במסורת בה התחיל בצעירותו. המקרה האחרון שאנחנו זוכרים ישמר בלבנו לעד. ערב שמחת תורה התארגנו בכניסה לישוב לנסיעה מאורגנת למבשרת ציון. באותם רגעים הופיע טוביה בשער הישוב, קיבל חופשה מהצבא. ביקש שנמתין זמן מינימלי עד הצטרפותו אלינו, למרות רצון הוריו שישאר בבית. אותו חג קיבל להוביל הקפה הן בלילה והן ביום. כיום כשאנו נזכרים, ניכרת בכולנו אווירת החג המרגשת והעליזה שתרם לנו.

"אנו מתפללים אחר כל אדם שמת, קל וחומר על אחינו הנאהב, שנפל על כבוד שמו יתברך, ועל עמו, ועל ארצו, ועל נחלתו. ולא זו בלבד אלא כל הדור בארץ ישראל הוא מלגיונו של מלך מלכי המלכים, הקדוש ברוך הוא, שהפקידו המלך, שומר בפלטרין שלו. נהרג אחד מהלגיון שלו אין לו כביכול אחרים להעמיד במקומו".

על פי ש"י עגנון / קדיש על הרוגי ארץ ישראל

ת. נ. צ. ב. ח

מושיק לסינגר
זהבית לסינגר

חיים פאולי
שמואל קאן

זכרון לחולכים!

"חבל על דאבדין, אבל אינם משתכחין!"

"...ואינם משתכחין!" - טוביה מצא אחיזה בלב כל מכריו, אחיזה שאינה משכיחה ואינה משתכחת. טוב-יה - כשמו כן היה, מכלול הטוב והיפה נכרכו בו: עין צופיה, אוזן קשבת, נפש הומיה ולב... לב רגיש ופתוח לזולת - לצעיר וזקן גם יחד. תוכו כברו! וברו... יד אמן נגעה בו באהבה. כחול עיניים זכות וחודרות, חיוך מלבב מאיר את סיבותיו.

משכמו ומעלה משאר בני הנוער בישובינו החדש-רמת מודיעין. המושג "פער-הדורות" לא הווה מעצור כלל. (אנו בני דורו של סבו וסבתו יחי'!). סקרן היה וצמא דעת לעבר הקרוב והרחוק של עם ישראל. היה סר אלינו לעתים, לשיחה דיון ואפילו וויכוח. היה מסוג המקשיבים שאוצרים הידע במחבוא זכרונם ולעת מצוא עולים ובוקעים מהם כיון המשמר. ידע לספק ולסבר את האוזן והוא כל כולו-ילד, נער, בחור! בן 13-14, שואל, מרחיב, מעמיק, חולם... להיות חולית המשך-בשרשרת למלחמת השחרור עד לגאולה השלימה.

מאתנו, ביקש לדלות, לשאוב ולאזור כוח מהמחתרת הלוחמה בה פעלנו-מחתרת לח"י. כוון מרצו אל הנוער - בני גילו וצעירים ממנו ועמד תמיד הכן בתשובה נצחת בפיו: "הנני!".

יהי זכרו ברוך!

יעקב ואהובה מיזלס

לזיכרו של טוביה

טוביה ידידי ורעי משכבר הימים עזבת אותי ואת כולם בהפתעה גמורה. וזאת כאשר ציפיתי ויחלתי לדבר איתך כי אתה טוביה היחיד שהיה לי ידיד אמת בבחרותי, וכן אני לך, יכלנו להבין אחד את השני בצורה מושלמת וכן או בגלל שהינו זוג המשלים אחד את השני אתה הנועז וההרפתקני ואני השקול והחששן ולכן מה שעשינו והיתקבל על דעת שנינו היה המוצלח ביותר שיכול היה להיות.

כאשר ניפרדו דרכנו וכל אחד הלך בעיקבות אמונתו הוא הן ברוח והן במעש איתך שמרתי על הקשר כי רוחך הבריאה גרמה לי לחשוב ולפעמים אולי לקנא אך בעזרת ה' אולי דווקא אתה בצורה עקיפה גרמת לי להרגיש חזק יותר ואני מקווה שגם אתה הירגשתי כך כי שנינו קיבלנו אחד את השני.

היה שלום טוביה וזיכרך לטוב

ידידך הטוב

מתן לוינגר

דברים לזיכרו של טוביה ברטוב ז"ל

עומדים אנו פה היום ומלווים אותך בדרכך האחרונה.

יצא לי כמפקד הבסיס להכירך בצורה קצת יותר קרובה ופחות פורמלית משאר החיילים. במפגשים ביננו התגלה לי כאדם איכותי השואף בצורה קיצונית לשלמות ומצוינות. עלו אצלך מחשבות רבות איך תביא את יכולתך למיצוי ותיצור משמעות חזקה לשרות ולחיים בכלל. תמיד רצית להיות בחבורה המובילה ובקבוצה האיכותית ביותר. לקחת תמיד ללב בצורה קשה דברים שלא הסתדרו בצורה המושלמת כפי ששאפת, אבל תמיד חפשת יעדים נוספים שבהם תפגין את יכולתך.

במפגשים הפורמלים בנינו ובעיקר בלא-פורמלים בשטח, ע"י המשרד, ניסיתי לעזור לך לכוון את שאיפותיך לחתירה לתחום הפיקודי ולראות את הדברים בפרופורציה. נתפשת בעיני ובעיני חבריך כאדם חברותי הנוהג לעזור וכחלק מהיותך מנוסה יותר היית כתובת לפניות מצד חבריך למחלקה שבקשו את עזרתך ואת עצתך.

תמיד הצגת חזות של אדם חזק והתבטאת לגבי דברים יום יומיים שקרו לך בשרות "שהכל קטן עלי" ולעומת זאת היית מוטרד משאלות קיומיות ומאפשרות שלא תביא עצמך למיצוי מקסימלי כקצין למשל.

זכרך ישאר בקרבנו ואני מקווה שנדע לחקות את שאיפותיך להגיע לשלמות בכל דבר ולמצוינות.

מותך הפיתאומי משאיר אותי פעור פה, בתדהמה ועם הרבה שאלות שכנראה לא אוכל לתת להם תשובות.

אם טעינו לגביך במשהו מבקש אני סליחתך ואת סליחת משפחתך ומקווה אני שלא ידעו עוד צער ושאנו נשכיל למנוע דברים דומים בהמשך.

יהי זכרך ברוך!

נמרוד רן-סא"ל

מג"ד בא"ח - 1

גם מרחק הזמן של שנה תמימה, אינו מקשה את תחושת השכול והאובדן של בן, רצו, וחבר לבשק, ואולי הזמן אף מחדד תחושה קשה זו של אובדן בלי שוב, של טוביה שלנו. מאידך לעיתים נדמה כי טוביה כאן איתנו בתרגיל, ברחובות שכם, באוהל בשיתת מחלקה איתנו כמו-תמיד.

טוביה רצה להשתייך למשפחה יהודית, משפחת גולני, בעצם התנהגותו ביטא יותר מכול אותו רעות, חברות, אותה תמיכה בחבר בעת משבר, אותו הווי יהודי הנוצר בשירות הקשה ורב האתגרים בגולני.

הרצון העז - להצליח, ואותה חתירה למצוינות שעליה דבר ואליה חתר בכל עשייתו, אותו רצון לחשוב ולתת לזולת ולמדינה כדרך, כתפיסת עולם, בתנועת הנוער ובצה"ל. גם בתחום המקצועי כלוחם מן השורה היה טוביה ברמה מקצועית גבוהה במיוחד, הוכיח רמת קליעה ויכולת מקצועית גבוהה, מסד נוסף ביכולתו האישית. קשה שלא לזכור את אותה רוח שובביות - הרפתקנית, אותו חיוך שלא מש מן השפתיים, אותן הברקות של מוח חריף במיוחד שאפיינו ואת טוביה. את טוביה שלנו לא נוכל להחזיר לחיים אך את הרוח הזו, את הלב הזה החם, צמא הדעת,

את האמונה הזו בצידקת הדרך ובטעמה, את הנכונות לתת מעצמך לזולת ולמדינה, אם את כל אלה נאמץ ונשמור לעצמנו אנחנו חבריך ומפקדיך כי אז מקימים לטוביה, מצבה שחשובה ממנה ואף יפה ממנה לא נוכל להקים.

תהא נפשו צרודה בצרור החיים.

לזכרו של טוביה בר טוב ז"ל

על מה נשוחח ועל מה נדבר
על אה ועל רע, ידיד וחבר
בדגעים שפאלה, בשעולם נעצר
זכרונות אז עולים מאישם בעבר
ועל לוח לבנו נחרטים הם בצער
כי הרי עברנו נשאר אותו נער
שלמד, התענוג, התעמק, והגין
ושאל וחקר, ותמיד האזין

אז על מה נדבר, ועל מה נשוחח
באשר הנושאים חסרי טעם נריח
וחסרי הגיון וחדוד ופלפול,
והסבר שקולע בכל פעם "בול".
טוביה אחינו ידיד וחבר
עזבת אותנו לטובת עולם אחר
עולם של שלמות ושל טהור ייפי
עולם שתמצא בו הכל ללא דפי.

עולם בו תשב בין צדיק לקדוש
ותלמד חדושים, אין דבר שם נדוש.
ושוכני מרומים אז יביטו סביב,
ויאמרו זה לזה, איזה נער חביב
ואנו למטה, נסלח ונמחל,
על אף הקאב, היגון והשכול.
ואם כי הכל עוד נראה בתלום,
נזכר אותך נצח, היה שלום.

טוביה

טוביה ידידי

הנך חסר לנו

אתה חסר לי

חסרים לי הטלמונים ביום שישי

שיחות הנפש, הטיולים ההיתפרפריות מהישיבה.

חסר לי חבר

שפשוט היה חבר

לא חבר של קח ותן

אלא חבר שפשוט אהב לתת

לעזור ולנחם כשצריך.

חבר שאבד

חבר שלא מצאתי ולא אמצא כמותו

חבר יחיד ומיוחד

חבר שכשמו כן הוא, טוביה.

שנה בלעדך היתה קשה

שנה שבה היינו צריכים להמשיך ולחיות,

להמשיך לעבוד עם כל הצער והכאב.

עם הכל לחיות כפי שבטח רצית שנמשיך

טוביה! אני מתגעגע אבל אני אמשיך לחיות ולחלום

למרות שהחיים קצרים ואכזריים